

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro 2007 m. sausio 15 d. įsakymu
Nr. ISAK-54

MOKYTOJO PROFESIJOS KOMPETENCIJOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas (toliau – Aprašas) reglamentuoja mokytojo profesinės veiklos pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio, atitinkamas specialiojo ugdymo, profesinio mokymo, neformaliojo vaikų švietimo programas kompetencijų grupes, kompetencijas, gebėjimus.

2. Aprašo paskirtis – nustatyti vienodus mokytojų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo kriterijus, reikalingus profesinėje veikloje.

3. Apraše vartojamos sąvokos:

Bendrakultūrinė kompetencija – žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos ir kitos asmeninės savybės, sąlygojančios sėkmingą žmogaus veiklą konkrečioje(-iose) kultūroje(-ose).

Profesinės kompetencijos – mokytojo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, reikalingos sėkmingai bendrajai ugdymo veiklai, jos nespécifikuojant pagal ugdymo turinio koncentrus/sritis.

Bendrosios kompetencijos – žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai, kitos asmeninės savybės, reikalingos mokytojo veiklai ir galimos perkelti iš vienos rūšies veiklos į kitą.

Specialiosios kompetencijos – mokytojo žinios, įgūdžiai, gebėjimai, vertybinės nuostatos, požiūriai ir kitos asmeninės savybės, sąlygojančios sėkmingą jo veiklą konkrečiame ugdymo turinio konkcentre/srityje.

Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2003, Nr. [63-2853](#)) vartojamas sąvokas.

4. Mokytojo profesijos kompetencijos apima bendrakultūrinę, profesines, bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas.

II. MOKYTOJO BENDRAKULTŪRINĖ KOMPETENCIJA

5. Mokytojo bendrakultūrinę kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

5.1. saugoti ir plėtoti daugialypę, tautinių mažumų patirtimi praturtintą Lietuvos kultūrą;

5.2. dalyvauti kuriant pilietinę visuomenę: suvokti švietimo demokratizavimo, decentralizavimo procesus, paaiškinti šalies konstitucinės demokratijos teoriją ir praktiką, skatinti ir palaikyti teisinių normų laikymąsi;

5.3. gerbti ugdytinių socialinį, kultūrinį, kalbinį ir etninį tapatumą;

5.4. vadovautis šiuolaikine švietimo paskirties samprata: kurti informacinę ir žinių visuomenę;

5.5. integruoti pasaulio istorijos, geografijos, kultūros žinias vertinant Europos Sąjungos šalių kultūrų įvairovės poveikį Lietuvai;

5.6. dalyvauti visuomenės ir švietimo kaitos procesuose naudojant socialinių, gamtos mokslų, naujų technologijų pasiekimus ir atliepti modernėjančios visuomenės iššūkius;

5.7. vertinti namų aplinkos vaidmenį ir šeimos vertybių skirtumus bendraujant su mokiniais ir jų tėvais (globėjais, rūpintojais);

5.8. mokyti mokinius vadovaujantis bendražmogiškomis vertybėmis.

III. MOKYTOJO PROFESINĖS KOMPETENCIJOS

6. Mokytojo profesinės kompetencijos:
  - 6.1. informacinių technologijų naudojimo;
  - 6.2. ugdymo(si) aplinkų kūrimo;
  - 6.3. dalyko turinio planavimo ir tobulinimo;
  - 6.4. mokymo(si) proceso valdymo;
  - 6.5. mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo;
  - 6.6. mokinių motyvavimo ir paramos jiems;
  - 6.7. mokinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo;
  - 6.8. profesinio tobulėjimo.
7. Informacinių technologijų naudojimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 7.1. naudoti kompiuterio techninę ir programinę įrangą, pagrindines interneto paslaugas mokymo(si) procese, rengiant tekstinę ir vaizdinę informaciją;
  - 7.2. ugdyti mokinių informacinę kultūrą sistemingai plėtojant jų kompiuterinį raštingumą, laikantis etinių ir higieninių darbo su kompiuteriu reikalavimų.
8. Ugdymo(si) aplinkų kūrimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 8.1. kurti saugią, mokinio emocinį, socialinį, intelektualinį, dvasinį vystymąsi palaikančią ugdymo(si) aplinką;
  - 8.2. saugiai ir veiksmingai pritaikyti fizinę erdvę, naudoti informacijos ir komunikacijos technologijas, įrankius ir priemones;
  - 8.3. kurti toleranciją ir bendradarbiavimą skatinančią aplinką, kurioje mokinys turi galimybę rodyti iniciatyvą, veikti savarankiškai ir atrasti bendraminčių;
  - 8.4. kurti pokyčiams palankią ugdymo(si) aplinką, kurioje mokinys jaučiasi saugus ir pasitikintis savimi bei kitais.
9. Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 9.1. parengti mokymo programą, teminį planą remiantis ugdymą reglamentuojančiais dokumentais;
  - 9.2. formuluoti mokymo(si) tikslus bei uždavinius;
  - 9.3. atrinkti mokymo (si) metodus, tinkamus mokymo (si) tikslams pasiekti;
  - 9.4. parengti mokiniams įdomią ir patrauklią mokymo(si) medžiagą;
  - 9.5. numatyti išteklius, būtinus mokymo(si) tikslams pasiekti.
10. Mokymo(si) proceso valdymo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 10.1. siekti pusiausvyros tarp žinių perteikimo ir konsultavimo, vadovavimo ir lyderiavimo, stebėsenos ir priežiūros;
  - 10.2. taikyti įvairias psichosocialines ir edukacines intervencijas, padedančias valdyti konfliktus ir priimti sprendimus;
  - 10.3. tikslingai taikyti šiuolaikines ugdymo(si) technologijas ir mokymo(si) metodus;
  - 10.4. prieinamai ir suprantamai mokiniui perteikti ugdymui(si) reikalingą informaciją;
  - 10.5. naudoti įvairias ugdymo strategijas, plėtojančias mokinių kritinį mąstymą, problemų sprendimą ir kūrybiškumą;
  - 10.6. dalyvauti kuriant ir įgyvendinant integruotų specialiųjų poreikių mokinių ugdymo(si) programas.
11. Mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 11.1. derinti kiekybinę ir kokybinę, formalią ir neformalią mokinių pasiekimų vertinimo strategijas užtikrinant intelektualinį, socialinį ir fizinį mokinių vystymąsi;
  - 11.2. vertinti mokinių pasiekimus pagal vienodus vertinimo kriterijus;
  - 11.3. pasirinkti mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo tipus, būdus ir metodus plėtojant mokinių mokymosi pajėgumus;

- 11.4. vertinti mokinių socialinę pažangą.
- 12. Mokinių motyvavimo ir paramos jiems kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 12.1. ugdyti mokinių gebėjimą įsivertinti ir pasitikėti savimi;
  - 12.2. sukurti aplinką, padedančią mokiniui patirti pažinimo džiaugsmą;
  - 12.3. sudominti mokinius mokomuoju dalyku;
  - 12.4. padėti mokiniams spręsti mokymosi problemas.
- 13. Mokinio pažinimo ir jo pripažinimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 13.1. vertinti mokinio vystymąsi, pažintines galias ir veiklą vadovaujantis psichologijos teorijomis;
  - 13.2. empatiškai identifikuoti mokinio emocinius sunkumus ir ypatingą nerimą;
  - 13.3. atpažinti specialiuosius mokinių poreikius suteikiant papildomą pagalbą;
  - 13.4. atpažinti skirtingą mokinių požiūrį į mokymąsi kuriant mokymosi galimybes;
  - 13.5. identifikuoti išimtinius atvejus, keliančius grėsmę vaiko sveikatai ir psichosocialinei raidai;
  - 13.6. pripažinti mokinio individualumą kaip vertybę, laiduojančią mokymosi pažangą.
- 14. Profesinio tobulėjimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 14.1. objektyviai vertinti savo galias profesinėje veikloje išlaikant savigarbą ir pasitikint savimi;
  - 14.2. projektuoti karjerą: planuoti, sistemingai tobulinti savo profesinę veiklą.

IV. MOKYTOJO BENDROSIOS KOMPETENCIJOS

- 15. Mokytojo bendrosios kompetencijos:
  - 15.1. komunikacinė ir informacijos valdymo;
  - 15.2. bendravimo ir bendradarbiavimo;
  - 15.3. tiriamosios veiklos;
  - 15.4. reflektavimo ir mokymosi mokyti;
  - 15.5. organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo.
- 16. Komunikacinę ir informacijos valdymo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 16.1. taisyklingai vartoti kalbą realioje ir/ar virtualioje profesinėje aplinkoje;
  - 16.2. bendrauti užsienio kalba(-omis);
  - 16.3. naudoti verbalinius ir neverbalinius komunikavimo būdus skatinant mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą;
  - 16.4. konceptualiai ir vaizdžiai išreikšti savo idėjas bei interpretuoti mintis, faktus ir jausmus skirtinguose profesinės veiklos kontekstuose naudojant komunikacijos priemones;
  - 16.5. atlikti ugdymui aktualios informacijos paiešką: žinoti, atrinkti ir naudoti adekvačias duomenų bases.
- 17. Bendravimo ir bendradarbiavimo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 17.1. bendrauti ir bendradarbiauti su įvairiais skirtingų kultūrų asmenimis darbo srityje ir socialinėje aplinkoje bei gebėti spręsti konfliktus;
  - 17.2. skatinti aktyvų mokinių bendravimą ir bendradarbiavimą klasėje;
  - 17.3. bendradarbiauti su kolegomis, pagalbiniu personalu, profesinio orientavimo ir kitais specialistais, kuriant ugdymo(si) prielaidas ir vertinant mokymosi pasiekimus;
  - 17.4. bendrauti su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) pripažįstant jų vaidmenį, teises ir atsakomybę sudarant ugdymo(si) sąlygas;
  - 17.5. bendradarbiauti su pagalba vaikui ir šeimai teikiančiomis organizacijomis.
- 18. Tiriamosios veiklos kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
  - 18.1. pasirinkti adekvačią tyrimo strategiją, struktūrą ir metodus projektuojant tyrimą;
  - 18.2. organizuoti profesinės veiklos tyrimą.
- 19. Reflektavimo ir mokymosi mokyti kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:

- 19.1. organizuoti savo mokymąsi individualiai ir grupėje;
  - 19.2. įvertinti profesinės praktikos privalumus ir trūkumus numatant profesinio tobulėjimo perspektyvas;
  - 19.3. nuolat tikslingai atnaujinti žinias ir lavinti įgūdžius.
  - 20. Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo kompetenciją sudaro mokėjimas ir sugebėjimas:
    - 20.1. produktyviai dalyvauti mokyklos savivaldos institucijų veikloje ir adekvačiai vertinti problemiškas situacijas mokykloje;
    - 20.2. vadovautis mokyklos kaitą reglamentuojančiais dokumentais;
    - 20.3. dalyvauti projektų veikloje.
-